

šolnino, in ker na deželi železniški uradniki in služabniki v velikem številu svoje otroke v ljudske šole pošiljajo, ne da bi plačevali kakošno šolnino, je toraj pravično, da se od davka, kateri pride na našo deželo od železniških podvzetij južne in Rudolfove železnice, odrajtuje priklada za deželo v normalni šolski zaklad v popolnem odstotku, ker je ta priklada deželna, ne pa občinska priklada.

Tudi se Rudolfova železnica le nekoliko mestne okolice dotakne, južna železnica, ki ima v deželi naši daljave blizo 19 milj, pa mestno okolico tudi le kake pol milje preteče, toraj gre pravica do priklade po večem le kmetiškimi občinam.

Omenjeni davek se ima toraj odšteti od zneska v estni občini ljubljanski predpisanega davka, in le ostali znesek se odtegne od svote cele dežele, na katero se potem naklada priklada za normalni šolski zaklad.

Ker pa ima mestna blagajnica opravilo s pobiranjem omenjenega davka železnic, in ker se Rudolfova železnica mestnega sveta ljubljanskega dotakne, južna železnica ga pa nekoliko preteče, gre mestu tudi nekoliko omenjene priklade, in pa tudi zato, ker več otrok železniških služabnikov v mestne šole hodi, ki so morabititi šolnine prosti.

Iz teh razlogov toraj k drugemu predlogu nasvetujem sledeči dostavek:

Od tega se pa odbije pridobninski in dohodni davek, ki spada na južno in Rudolfovo železnico in pride od njih železniških podvzetij na Kranjsko deželo, in ki je podpisan v občini glavnega mesta ljubljanskega, od katerega davka naj se pobira popolna deželna priklada 17% za normalni šolski zaklad; od dotičnega zneska ostane peti del mestni blagajnici, ostale štiri petinke pa se oddajo deželnemu normalnemu šolskemu zakladu“.

Vitez Kaltenegger opomni, da finančni odsek v tej stvari pripravlja poseben postaven načrt, katerega kmalu izroči deželnemu zboru. Vsled tega pojasnila gosp. poslanec Robič ne tirja, da bi se o njegovem predlogu obravnavalo precej in se zadovolji s tem, da pride reč pozneje na dnevni red.

Potem omenja dr. Zarnik velikih zaslug kamniških in novomeških očetov Frančiškanov za šolstvo in stavi ta nasvet:

„Deželni zbor izreka prečastitim gospodom očetom frančiškanom v Novem mestu svojo zahvalo, da za tako neznatno svoto oskrbujejo poduk na ljudski šoli novomeški“.

Poročevalec dr. pl. Schrey pravi, da predlog dr. Zarnika ni „zweckmässig“. Proti učiteljem gg. oo. frančiškanom v Novem mestu ni bilo nobene pritožbe, oni storé svojo dolžnost, pač pa proti onim v Kamniku, zatorej so se morali odpraviti. Da se izreče zahvala, pravi dr. Schrey, od strani deželnega zbora, bi to ne bilo primerno; to naj stori šolska oblast, namreč deželni šolski svet.

Predlog dr. Zarnika se potem zavrže; za-nj glasujejo le vsi narodni poslanci.

Potem se sprejmó vsi predlogi finančnega odseka tudi v tretjem branji, na kar se seja sklene.

O drugih sejah ne bomo obširneje poročali, ker je uže tako zakasнено in letošnji — menda vendar zadnji — zbor tacega ni vreden. Le iz nekaterih sej bomo še važnejše stvari površnem posneli.

Naši dopisi.

Iz Gorice 12. nov. (Izv. dop.) Vreme imamo par dni lepo in toplo; pa zaupanja v stanovitnost smo se letos tudi pri nas odvadili. Letos bomo pili bolj furlan-

sko in istransko, nego domače brisko in vipavsko vino, ker je prvo razmerno ceneje, nego naše. Furlanija je letos, kakor Italija, bogata z vinom, tako da se dobiva na mestu po nenavadni ceni. Kostanja pa imamo tudi mi lepega in sladkega obilo. Izvozijo ga pa vsak dan na stotine in stotine centov proti severju, tako da se na domačem trgu draža od dne do dne. Dovažajo ga k nam pa tudi iz Benečije.

Tujcev je došlo doslej manj v Gorico, nego druga leta ob enakem času. Odganja jih tudi pomanjkanje primernih stanovanj in onih zabavnih zavodov in prostorov, kjer se dolgi čas laže prodaje. Po dolgoletnem slabem gospodarstvu pa ni misliti, da bi mestni očetje tujcem in s tem sebi ali mestu na ljubo kaj ukrenili, kar bi tujce bolj vabilo pod milo podnebje goriškega mesta in njegove okolice. Pač pa so v našem starešinstvu ravno sedaj v veliki stiski, kako bi se rešili novega vprašanja o premeščenji ali popravljanji komaj 2 leti starega pokopališča. Sezidali so namreč pred par leti nov mirodvor na severovzhodni strani mesta in so potrosili za veliki prostor in cesto, ki pelje tje, okoli poldrugsto tisoč gold.! Uže takrat so jim izvedenci, zlasti od slovenske strani, prorokovali, da dotično povzdigneno in ilovnato zemljišče ni zato, ker se voda ne odteka in vsled tega v resnici trupla ali truge v vodi plavajo. Od iste strani se je tudi trdilo, da pokopališče utegne sčasom celó mestu nevarno biti, ker se bode kužni zrak in tudi kužna voda proti mestu razširjala. Pa nič ni pomagalo; različni interesi, kakor trdé, so dotično gospodo zaslepili, in pokopališče je zdaj na najneprimernišem kraji, ki se je mogel najti v obližji našega mesta. Jesensko letošnje deževje pa je spravilo poleg družega tudi vprašanje o novem pokopališči na dnevni red. Gorica se bo morala še srečno šteti, če prezre onih izgubljenih 150 tisoč gold., in da preskrbi novo poslednje naše počivališče. Kajti ko bi tuji svet izvedel, v kako nevarnost bi utegnili mi priti, bi nastala še večja materijalna škoda meščanom poleg tega, da bi nevarnost še vedno ostala. (Konec prih.)

Iz vipavske doline 11. nov. (Prijazno vprašanje.) Leta 1876. ustanovil se je v vipavski dolini odbor, kateri si je dal častno nalogo, nabirati prostovoljne doneske za spominek nepozabljivemu in mnogozaslužnemu pokojnemu gospodu Matiji Vrtovcu. Ideja bila je izvrstna in na pravem mestu, kajti če kdo v vipavski dolini zasluži dostojen spomenik, gotovo ga je zaslužil pokojni Vrtovec. Tudi vspeh se je pokazal s početka prav dober, tako da je smel biti odbor ponosen na njega delovanje, kajti v prvih petih mesecih nabralo se je nad 100 gold., kar nam svedočijo izkazi gosp. R. Dolenca v listih „Kmetovalca“ (časnika izhajajočega v Gorici). A žalibože! vsa stvar je zaspala in ne o Vrtovčevem spomeniku, ne o nabranih novcih ni duha ne sluha. Kje so vendar nabrani novci? So li naloženi na obresti? Se li bode kaj ukrenilo, da se napravi našemu rojaku dostojen spomenik? ali se bode vse v nemar pustilo? Če je premalo denarja za spomenik Vrtovca, in če ni upanja, ga še kje kaj dobiti, naj se raje denar izroči odboru za dr. J. Bleiweisov spomenik, čegar iskren prijatelj je Vrtovec bil, da se bo pa temu spomeniku možno preje obelodaniti v Ljubljani. Bog!

Novomesto 10. nov. (Iz odborove seje kmetijske podružnice.) Ker se dosedaj še ni prikazala trtna uš v naših domačih trtah na Kranjskem, sklene odbor, da se poprosi sl. c. kr. kmetijsko družbo, naj bi ona pri sl. ministerstvu kmetijstva delala na to, da bi se dotična postava, ki prepoveduje trženje s koreninskimi trtami, za domače kranjske trte suspendirala, to je, da bi smeli domači vinorejci slobodno prodajati in razpošiljati domače trte domačim sosedom.

Predlog gospoda predsednika, da bi se c. k. kmetijska družba naprosila, da bi podpirala pri sl. ministerstvu kmetijstva prošnjo kmetijske podružnice novomeške za ustanovljenje kmetijske šole v Novem mestu, bil je enoglasno sprejet. Ob enem sprejme se tudi predlog gosp. predsednika, da se skliče občni zbor kmetijske podružnice novomeške dne 22. novembra t. l. s sledečim programom:

1. Sporočilo tajnika o podružstvenem delovanju.
2. Sporočilo denarničarja zastran blagajničnega stanja.
3. Sporočilo o pregledu računa za l. 1881.
4. Nasvetovanje gosp. predsednika zarad nakupa novega triera.
5. Posvetovanje o predlogu gosp. predsednika, da se vzame zemljišče v najem za poskuševalni sadjerejski vrt.
6. Poročilo gosp. podpredsednika o delovanju komisije zoper trtne bolezni.
7. Nasveti gosp. tajnika zarad povzdige kmetijstva in osobito sadjereje na Dolenjskem.
8. Izdelovanje prošnje zarad ustanovitve kmetijske šole v Novem mestu.
9. Nasveti gosp. podpredsednika zarad pridobitja novih udov in pomnoženja dohodkov kmetijske podružnice novomeške.
10. Volitev novega odbora.

Jesenice 8. nov. — Jako začuden sem čital v 43. listu „Novic“ poziv, katerega razpošiljajo najimenitnejši čebelarji, ki vabijo k osnovi čebelarskega društva na Trbiž 23. novembra t. l. za gorenje Koroško in Gorenjsko; da pa bralci „Novic“ ne bodo prekanjeni in da se čebelarjem, kateri gorenjskega čebelarstva ne poznajo, ne bi preveč sline cedile po preobilem medu, hočem naše čebelarstvo na kratko v pravi podobi narisati.

Lanskega leta po ajdovi biri sem cenil čebele in méd in prišel do svote 54 gold. 50 kr.; prejel sem za 13 plemenjakov po 3 gold. 50 kr. in 30 funtov medú po 30 kr. Letošnje leto po ajdovi biri sem zopet cenil in sem prišel do zneska 78 gold. in sicer 18 plemenjakov in 50 funtov medú po zgorej navedeni ceni; ako torej odštejem vrednost lanskega leta in stroške letošnjega leta, kateri znašajo 10 gold. 40 kr., mi ostane za moje delo in čebelno opravo 13 gold. 10 kr., kar se mi jako malo zdi; sicer je pa treba opomniti, da letošnje leto se prišteva slabim čebelnim letom, mene je tiste skrbi oprostilo, katero imajo gospodje ustanovitelji, da bi se v lastnem medu vtopil, marveč skrbi me, ako na spomlad nastopi slabo vreme, da ne bi bil primoran več medú kupiti, kakor ga bodo vsi gorenjski čebelarji prodali.

Poziv nadalje navaja, da gorenjski čebelarji nikakor ne moremo prodati čebelnega pridelka, ki ni umetno pripravljen, ni za na mizo, kar pa ni resnica; méd se dá po starem pripraviti čist, tečen in za vsako mizo pripraven, ako čebelar ni mazač, ravno tako, kakor z metalnico, samo to imenitno prednost ima metalnica, da satja ne pokvari, kar bo vsak umni čebelar spoznal za neizrekljivo dobroto in vrednost.

Nadalje poziv navaja velikanski napredek gorenjskega čebelarstva, samo dostaviti je treba, da nas ne priganjajo naše medene livade, kakor poziv razglašá, ker tukajšnja dobra čebelna paša je od začetka maja do srede junija, ako je ugodno vreme; če nam pa vreme imenovani čas pokvari, smo pa siromaki — čebele in čebelarji; tudi smo gorenjski čebelarji primorani, na ajdovo pašo čebele do Kranja ali še malo dalje prepepljavati, da si čebele za zimo hrane naberó; ko ne bi bilo v kranjski okolici obilo ajde, bi morala gorenjska

čebeloreja takoj nehati. Glavni vzrok napredka je to, da v kranjskogorskem okraji imamo štiri velike čebelne kupce, ki čebele iz dežele pošiljajo; ti kupci na pomlad dokaj čebel nakupijo, jih dobro plačujejo in takoj plačajo; za denar je pa pri nas trda, kakor drugod, zato se pa ljudje tega poprijemajo, kar se lahko vsak čas prodá. Tukaj v kranjskogorskem okraji čebelarstvo največ dobička donáša, ako čebelar čebele množí in jih omenjenim kupcem prodaja; ako bi pa čebelar na méd delal, bi čebele množil in jim méd pobiral, kar ga imajo odveč, mu pa dober stojim, da se ne bo odebelil.

Sicer bi pa utegnil kdo misliti, da sem starokopitnež, kar pa ni resnica, kar mi spričuje to, da imam vse panjove po novi sistemi s premakljivimi satniki, spričuje mi tudi to: tekoče leto sem poslal dva panja v razstavo, prvega na Dunaj s čebelami, in za odliko sem prejel častno diplomo; družega sem poslal v Trst brez čebel, katerega je naredila roka, ki te vrstice piše, pa mi je bila pripoznana sreberna medalija. Sicer zoper društvo nimam nič, voščim mu dober vspeh, ako se bo dobro razvijalo, pristopim tudi k njemu, ali to mi nikakor v glavo ne gré, da bi se moglo novo društvo na podlagi baharije ustanoviti. Saj imamo v Ljubljani úže obstoječe društvo, tega naj gospodje imenitni čebelarji podpirajo in naj ga v cveteče življenje povzdignejo, kar bode čast za deželo in čebelarstvo in kar bi bilo tudi z dobro voljo čebelarjev lahko mogoče.

Ker pa obstoječe društvo ni krepko, se ne razvija, kakor bi se z dobro voljo in podporo čebelarjev lahko razvijalo. Kaj hočem prerokovati novo-rojenemu društvu? Sicer nimam preroškega duha, ali toliko lahko rečem, da društvo ne bo osivelo, marveč bo v starosti dečka zamrlo.

Janez Repe,
mizar in čebelar.

Iz Ljubljane. (Slava ljubljanskim volilcem!) Pretekli četrtek vršila se je v beli Ljubljani sijajna volitev za državni zbor na mesto odstopivšega gospoda viteza Schneida. Akoravno je bilo naprej znano in se je tudi pri volitvi videlo, da se nasprotniki naroda — v zadregi smemo jih prav imenovati — ne vdeležujejo volitve, in tedaj ni nikakoršne nevarnosti za zmago, vendar je došlo 517 narodnih volilcev, več kakor pri hudi volilni borbi in izvolitvi viteza Schneida leta 1879., in izvoljen je bil soglasno s 515 glasovi (2 volilna lista sta bila zavržena) ljubljanski mestni župan g. Peter Grasselli. Tudi pri volitvi v kupčijski zbornici dne 10. t. m. izvoljen je bil gosp. Grasselli s 14 glasovi soglasno. — Pri tej volitvi se ve da nismo videli volilcev loviti dvornih svetovalcev, šolskih nadzornikov in družih visokih gospodov, pa tudi ne pri volilcih obupnih obrazov, ampak bralo se je vsem došlim na obrazih, da volijo prosti meščani po lastnem prepričanju, in to je prava volitev. Slava tedaj kličemo izvoljencu in trikratna slava ljubljanskim volilcem!

— (Dolenjska železnica.) Posvetovati se o daljnih potrebnih korakih v dosego železnice iz Ljubljane do Novega mesta, sešlo se je na povabilo gosp. predsednika kupčijske zbornice včeraj nekoliko zastopnikov iz deželnega odbora, ljubljanskega mesta in kupčijske zbornice. — V popolnem soglasju sklenilo se je o korakih, po katerih je pričakovati, da se izdelajo priprave za to železnico kar prej mogoče, tako, da bo vlada mogla načrt dotične postave državnemu zboru predložiti úže v prihodnjem zasedanju.

— (Odbor c. k. kmetijske družbe) zboroval je preteklo nedeljo dne 5. t. m. ter obravnaval o sledečih zadevah:

Vsled izkaza podanega deželnemu odboru o nagradah privoljenih za pokončavanje škodljivega mrčesa

došlo je družbi naznanilo, da je deželni zbor kranjski tudi za leto 1883. privolil v ta namen svoto 100 gold.

Račun za nekatere nujne poprave pri straniščih in strehah na družbinem poslopji na spodnjih Poljanah izroči se gosp. odborniku Vičel-u v pregled.

Predlog podružnice radeške, da naj se podučna knjižica o novem škodljivcu pri turšici in prosu s podobami izdá, ter tudi z ustnim podukom kmetovalci podučé, se reši s tem, da bo popotni učitelj o tem mrčesu v kratkem predaval v Radečah, knjižice s podobami pa da za zdaj ni moč izdati, temveč naj se kolikor treba za zdaj po časnikih ljudstvo podučuje — posebno, da slamo z njiv, kjer je bil tak mrčes, sežiga.

Vipavski gosp. dekan, ki je bil naprošen, kmetijsko družbo pri preskušnji na slapski šoli zastopati, poroča, da je bil pri preskušnji ter da so učenci prav dobro odgovarjali, da pa je šola žalibog slabo obiskovana. Gospodu dekanu izreče se zahvala za prijazno sprejeto in izvršeno zastopništvo.

Gospod Karol Lukman, katerega ste kranjska in koroška kmetijska družba izvolili v železniški svet, naznanja, da želi ali centralnemu odboru ali občnemu zboru poročati o dosedajnem delovanju železniškega sveta ter želi zvedeti želje kmetovalcev gledé železnic, o katerih gré železniškemu svetu odločilna beseda; — sklene se, gosp. Lukman-u v občnem zboru dati priliko, da naznani svoje nazore posebno gledé vožnine za kmetijske pridelke.

Nadalje se sklene za družbo naročiti L. Burkartove spise „Landwirthschaftliche Vorträge für Hausfrauen“ in „Landwirthschaftliches Lexicon von Kraft“.

Gospod dr. Maks pl. Wurzbach poroča o dopisu štajarske kmetijske družbe, da bi se naša družba vdeležila skupnega protesta zoper napade dunajskih živino-tržnih agentov. — Sklene se, protestu pridružiti se, konečni prošnji pa le pogojno in to z dostavkom nasvetovanem po dr. Poklukarji, kateri je zagovarjal stališče, da je koristneje za naše živinorejce, ako se nov tržni red za dunajski živinski trg tako vredi, da se mora vsaka kupčija sklepati po blagajnici, ker je tako skrbljeno z zanesljivega posrednika in plačevalca na trgu in to proti najnižji proviziji.

Konečno bili so za ude kmetijske družbe sprejeti gospodje:

Janez Škrjanec, ekspozit v Harijah pri Ilirski Bistrici,

Miha Trček, kaplan v Metliki,

Tomaž Tolaci, trgovec in posestnik v Logatcu, in

Jaka Dolenc, župnik na Igu.

— (Glavni odbor za obdelovanje močvirja) zboruje 16. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani c. k. kmetijske družbe ob sledečem dnevnem redu:

1. Branje zapisnika seje 9. septembra t. l.

2. Poročila predsednika.

3. Obravnava o iztrebljenji glavnih vodotokov Drobentike in Lukovškega grabna.

4. Obravnava o izdelovanju načrta.

— (Sirotišnica za dečke), ustanovljena po tukajšnjem Vincencijevem društvu, kateremu je načelnik prečastiti gospod kanonik dr. Gogala, bila je slovesno blagoslovljena pretekli ponedeljek v navzočnosti odlične gospóde. Naj jo Bog blagoslovi, da raste in se razcveta v blagor ubogih naših sirot!

— (Čitalnica v Šiški) priredila je preteklo nedeljo v Kozlerjevi pivarni prav zanimivo „Martinovo besedo“ s petjem, deklamacijo in plesom. Čitalnica ta res prav lepo napreduje, za kar gré gledé petja glavna zasluga gosp. pevovodji Justin-u, sicer pa zdravemu narodnemu duhu, ki živi v Šiški.

— (Občni zbor kmetijske družbe), kateri je zboroval danes v mestni dvorani, obiskovan je bil pičlo, ker koj pri prvi točki: izvolitvi tajnika na mesto umrlega dr. Bleiweisa oddalo se je samo 39 listov, katerih se je 36 glasilo na edinega, po glavnem odboru soglasno priporočanega prošnjika Kramarja, ki je bil tedaj izvoljen. — V glavni odbor izvoljeni so bili stari odborniki gospodje J. Jerič s 36, L. Robič s 30 in J. Murnik z 29 glasovi. — O poročilu, računu in proračunu ni bilo pomenljive obravnave. — Jako zanimivo pa je bilo poročilo gosp. C. Lukmana o njegovem delovanju kot zastopniku kranjske in koroške kmetijske družbe v železniškem svetu trgovinskega ministerstva. — Za njim je govoril novo izvoljeni tajnik g. Kramar, kako bi se oživile društvene podružnice. — Vtemeljenje njegovo bilo je na kratko rečeno: popolna obsodba dose danjega delovanja naše kmetijske družbe počesši vsaj od leta 1867., tedaj tudi obsodba glavnega odbora, njegovega tajnika, kateremu se je v začetku zborovanja po nasvetu dr. Poklukarja votiral „večni hvaležni spominj“; sklepal je tajnik s celo vrsto nasvetov, katerim na čelu bil je nasvet, z novim letom pričesši izdajati lastni poljedelski list. Po viharji debati, katere so se vdeležili R. Dolenc, Murnik in dr. Poklukar, bil je ta predlog z večino sprejet nasproti vsem glasovom centralnega odbora. Obširneje poročamo prihodnje.

— „Reform“ imenuje se časnik v nemškem jeziku pa v avtonomističnem duhu pisan, ki na Dunaji izhaja počesši s 1. novembrom t. l. Vrednik in izdajatelj je bivši sovrednik „Tribüne“ in stalni dopisnik lvovskega „Czas-a“, vitez Smolsky. List izhaja vsako nedeljo in veljá za celo leto 12 gold.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Delegaciji imate dokončati svoje zborovanje 19. ali 20. t. m., potem namerava sklicati vlada v kratko zborovanje deželni zbor tirolski, kateri bo sklepal o sredstvih, kako pomagati deželanom po povodnji poškodovanim. — Dne 30. novembra pričeti se ima zborovanje državnega zbora. — Sicer pa je bilo na Dunaji pretekli teden prav viharno gibanje, tako, da je na večer dne 8. in 9. spominjalo celó na l. 1848. — Nastali so nemiri v predmestji Neubau zarad razpuščene čevljarske zadrage, in so se ponavljali in naraščali več dni zaporedoma, razsajalcem pridružili so se drugi postopači, katerih na Dunaji ni malo; največ pa je dohajalo radovednežev, ki so hodili one neredne ogle dovat namesto gledišča. — Policija postopala je, kakor previdnost zapoveduje, z lepo, in kakor se kaže, morebiti celó predolgo preprizanesljivo. To je rogoviležem dajalo večji pogum tako, da so razdajali policijsko stražnico, policaje in vojake pa so napadali s kamenjem; bilo je na obeh straneh mnogo ranjenih. Razsajalcev so zaprli blizo 200, katere je pa policija večidel zopet izpustila in le malo jih oddala deželni sodnji.

Zvečer dne 10. t. m. zasedlo je 5 batalijonov pešcev in 3 eskadroni konjikov vse ceste zapadnih dunajskih predmestij, v katerih so bili prejšnje dni neredi; nad to pa je še nebo poslalo pomoč v hudem mrzlem viharji z dežjem, in še le to je napravilo homatijam konec.

Druga zanimiva dogodka je zmaga bogataša Stourcz-a zoper demokrata dr. Kronawetterja. Za prvega agitirala je vsa judovska klika, začesši od borzijanov in državnih poslancev dol do zadnjega čas-